

Pas a desnivell

Ajuntem les dues taules

Per a enfrontar-nos a un dels problemes más transcendents que té plantejats Catalunya, els nostres dirigents polítics solen adoptar —potser sense adonar-se'n— un to paternalista. Ja és un lloc comú en les declaracions programàtiques l'afirmació solemne que "són catalans tots els qui viuen i treballen a Catalunya".

El propòsit és sincer i correspon a un intent honest d'adaptar la realitat als nostres desigs. Però falta alguna cosa de la qual no podem prescindir: la voluntat dels interessats. Falta afegir que, a més de viure i del treballar, compten els sentiments i el dret de cascú a les íntimes filiacions. Provingui d'on provingui, no podem obligar ningú —tan sols perquè ho diguem nosaltres— a sentir-se català, una condició que no depèn únicament de la feina i de la vida. Vivim perquè no ens queda altre remei fins a l'hora de la mort (i això és propi de tothom a qualsevol indret de la terra) i treballem perquè les altres alternatives escassegen, sigui quin sigui el lloc de residència. Unes bases pobres, doncs, per a definir pàtries.

Els nostres líders fan una referència discreta a uns drets que tots reconeixem de bona gana i deixen en la penombra, com a valors sobreentesos, les obligacions corresponents. Però cal arriscar-se a parlar-ne i a no guardar-ho per després. La història demostra que ser català no és cap ganga i tota persona que consideri fer el pas d'ingressar a la família ha de saber a què s'exposa. El que podem oferir-li es veu de seguida, però després es trobarà amb unes demandes que li exigiran més esforç: no únicament viure, sinó conviure —i fer-ho de tot cor i plenament—, i no tan sols treballar, sinó apuntar-se a una labor sense sou ni plany de temps, la de fer i refer un país en unes condicions que, molt sovint, encomanen la sensació de construir amb sorra eixuta un castell contra el vent. Patirà, perquè a la curta o a la llarga (més aviat a la curta), haurà de decidir tries que el posaran entre l'espasa i la paret.

Sembla que ni caldria dir que l'idioma és una peça cabdal de la resolució d'integrar-se. Tanmateix, cal dir-ho i repetir-ho. És possible que encara ens pertoqui haver d'insistir-hi molt. I en això, com en tot, també tenim l'obligació d'ésser sincers i no perdre'ns en subtiletes verbals que acabarien per enganyar els candidats a fer-nos companyia. La veritat és que les resistències i les prevencions contra el nostre idioma, quan surten de part d'algú que ha escollit el nostre país com a residència definitiva, ens provoquen un recel profund i són causa de distanciaments que ens abocarien el drama que suposa la coexistència de dues comunitats distintes.

Per aquest motiu és tan indispensable l'ensenyament en català a tots els graus. No tan sols l'ensenyament "del" català a tall d'una assignatura més d'un programa qualsevol, sinó com a base de la voluntat de supervivència a la qual no pot renunciar cap poble. ●

PERE CALDERS